

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, י' בניסן תשע"ח
26 במרץ 2018
091/2018

08/08/2018: הוחלף תרשים 1 בעמ' 3.

הכנסות עצמאיים: ממצאים מתוך סקר הוצאות משק הבית 2016 Self-Employed Income: Data from the 2016 Household Expenditure Survey

ב-2016 היו בישראל כ-404,000 עצמאיים. 68.0% מהעצמאיים היו גברים ו-32.0% נשים.

הכנסה ממוצעת וחצינית ברוטו לחודש מעבודה עצמאית בשנת 2016 - לכלל העצמאיים

- ההכנסה הממוצעת ברוטו לחודש מעבודה עצמאית הייתה 11,480 ש"ח.
- ההכנסה החצינית¹ ברוטו לחודש מעבודה עצמאית הייתה 8,005 ש"ח.

הכנסות עצמאיים לעומת שכירים

- ההכנסה הממוצעת ברוטו לחודש של עצמאיים גבוהה ב-15.3% מההכנסה הממוצעת של שכירים.
- ההכנסה החצינית ברוטו לחודש של עצמאיים גבוהה ב-12.2% מזו של שכירים.

הכנסה ממוצעת ברוטו מעבודה עצמאית לפי מאפיינים דמוגרפיים

- ההכנסה הממוצעת ברוטו לחודש לגבר עצמאי הייתה 13,272 ש"ח. ההכנסה הממוצעת ברוטו לחודש לאישה עצמאית הייתה 7,675 ש"ח. הפער בהכנסה הממוצעת בין המינים היה 42.2%.
- בכל קבוצות הגיל ההכנסה של גברים עצמאיים הייתה גבוהה יותר מזו של נשים עצמאיות. הפער הגבוה ביותר בהכנסות בין המינים נמצא בקבוצת גיל 25-34 - פער של 55.5%, והפער הנמוך יותר נמצא בקבוצת הגיל 65+ - פער של 23.9%.
- בקרב גברים, ההכנסה של גברים עצמאיים נשואים הייתה הגבוהה ביותר - 13,842 ש"ח בממוצע לחודש. לעומת זאת, בקרב נשים ההכנסה של נשים עצמאיות גרושות הייתה הגבוהה ביותר - 9,710 ש"ח בממוצע לחודש.

הכנסה ממוצעת ברוטו מעבודה עצמאית לפי מאפייני תעסוקה

- ההכנסה הממוצעת הגבוהה ביותר מבין ענפי הכלכלה הייתה בענף שירותים מקצועיים, מדעיים, טכניים ונדל"ן - 14,706 ש"ח ברוטו לחודש.
- ההכנסה הממוצעת הגבוהה ביותר מבין משלחי היד הייתה בקרב מנהלים - 13,975 ש"ח לחודש. במשלח יד זה מספר שעות העבודה השבועיות היו הגבוהה ביותר - 52.6 שעות בממוצע לשבוע.

לנתוני התרשימים

¹ הכנסה חצינית - מדד אמצע סטטיסטי המורה על הערך (ההכנסה) שחצי מאוכלוסיית העצמאיים משתכרת מעליו וחצי - מתחתיו. לעומתו, ממוצע ההכנסה הוא מדד פיזור סטטיסטי לסך השכר של כלל האוכלוסייה חלקי אותה אוכלוסייה.

הנתונים המוצגים בהודעה זו עובדו מסקר הוצאות משק הבית לשנת 2016 המודד את רמת החיים החומרית והכלכלית של משקי הבית בישראל מהיבט ההוצאות, ההכנסות ובעלות על מוצרים. בשנת 2012, בעקבות המעבר של סקר כוח אדם מסקר רבעוני לסקר חודשי, בוטל סקר הכנסות כחלק מסקר כוח אדם ובמקומו הורחב ושופר סקר הוצאות משק הבית. שיפור הסקר והרחבתו כוללים בנוסף להגדלת המדגם, חקירת קיבוצים מתחדשים ומושבים שיתופיים (כלומר הרחבת כיסוי האוכלוסייה הנחקרת מ-95% בשנים הקודמות ל-97%), תגבור מדגם בקרב האוכלוסייה הערבית והגדלת רמת פירוט הנתונים בסקר. בשנת 2016 כלל מדגם סקר הוצאות משק הבית 8,903 משקי בית המייצגים כ-2,500,000 משקי בית באוכלוסייה.

במהלך 2016 נדגמו בסקר 252 יישובים. אוכלוסיית הסקר כללה את כל היישובים לרבות קיבוצים מתחדשים ומושבים שיתופיים ולמעט בדווים בדרום (כיסוי של כ-97% מכלל האוכלוסייה). ב-2016 אחוזי ההשבה לסקר היו 74.9%.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מודה לאלפי משקי הבית שהשתתפו בסקר, ושענו באורך רוח, תוך הבנת חשיבות ההשבה, ובכך תרמו באופן ניכר למערך הנתונים הסטטיסטי במדינה.

ניתן לרכוש את קובצי הסקר מיחידת המידע בלמ"ס.

הכנסה ברוטו מעבודה של עצמאים ושכירים (לוח א, תרשים 1)

בשנת 2016 היו בישראל כ-404,000 עצמאים, שהיוו 10.9% מכלל העובדים. ההכנסה הממוצעת של עצמאים עמדה על 11,480 ש"ח לחודש וההכנסה החציונית על 8,005 ש"ח לחודש. בשנה זו ההכנסה הממוצעת של עצמאים הייתה גבוהה ב-15.3% מההכנסה הממוצעת של שכירים (הכנסה ממוצעת לשכיר הייתה 9,724 ש"ח לחודש), וההכנסה החציונית שלהם הייתה גבוהה ב-12.2% מזו של שכירים (הכנסה חציונית לשכיר הייתה 7,030 ש"ח לחודש). הגיל הממוצע של עצמאים היה גבוה יותר משל שכירים - 47.3 לעומת 39.5, בהתאמה.

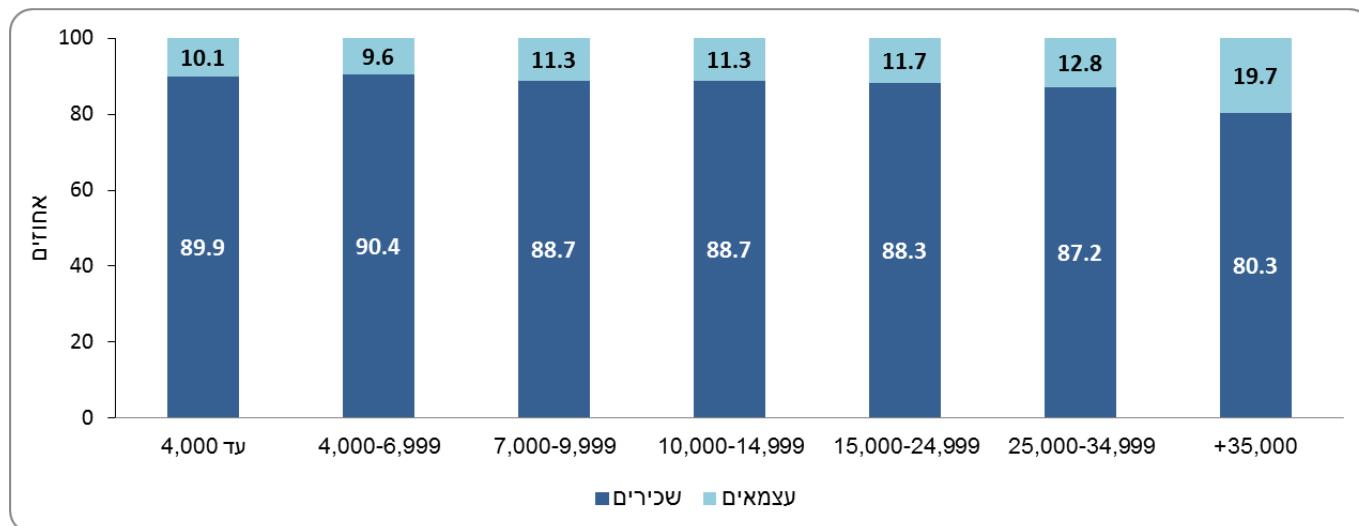
לוח א - עצמאים ושכירים לפי מאפיינים נבחרים, 2016

מאפיינים	עצמאים	שכירים
מועסקים (אלפים)	404.4	3,316.2
גיל ממוצע	47.3	39.5
ממוצע שנות לימוד	14.6	14.1
הכנסה חציונית ברוטו לחודש (ש"ח)	8,005	7,030
הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש (ש"ח)	11,480	9,724
מספר שעות עבודה בשבוע	40.8	41.0

בהתפלגות שכירים ועצמאים לפי דרגות הכנסה, ניתן לראות כי למעט בשתי דרגות ההכנסה הגבוהות ביותר, בכל דרגות ההכנסה עצמאים מהווים כ-10%, בדומה לסך שיעורם מכלל העובדים. בדרגת ההכנסה השנייה בגובהה (25,000-34,999 ש"ח לחודש בממוצע) שיעורם גבוה במקצת משיעורם הכללי - 12.8%, ובדרגת ההכנסה הגבוהה ביותר (35,000 ש"ח בממוצע לחודש או יותר) שיעורם מטפס ל-19.7% מסך העובדים. הן

בקרב שכירים הן בקרב עצמאים בדרגות ההכנסה הנמוכות יותר נמצאות יותר נשים, ובדרגות ההכנסה הגבוהות יותר גברים.

תרשים 1 - התפלגות שכירים ועצמאים לפי דרגות הכנסה חודשית ממוצעת, 2016 08/08/2018: התרשים הוחלף

הכנסה מעבודה של עצמאים לפי מין (לוח ב, תרשים 2)

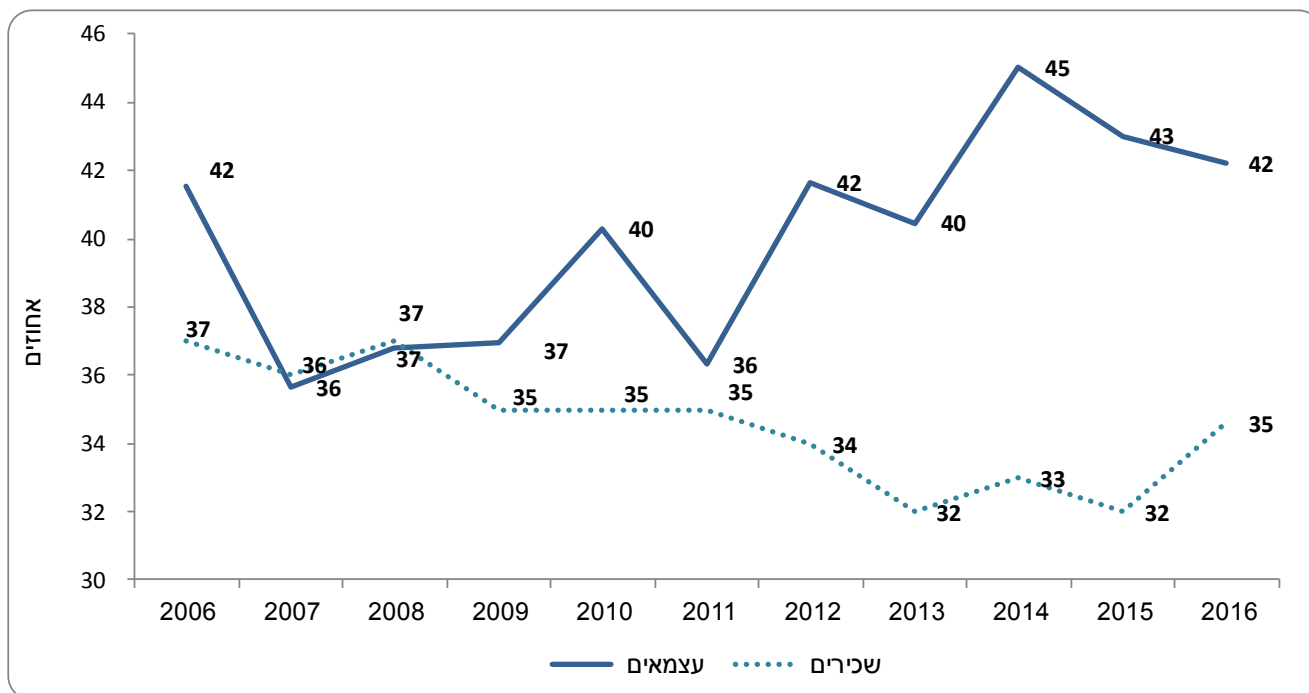
בשנת 2016 68.0% מהעצמאים היו גברים ו-32.0% נשים. הפער בין ההכנסה החודשית הממוצעת של גברים עצמאים ונשים עצמאיות עמד על 42.2% (ההכנסה החודשית הממוצעת של אישה עצמאית הייתה 7,675 ש"ח ושל גבר עצמאי 13,272 ש"ח). חלק מהפער בהכנסות בין המינים נובע מהבדל במספר שעות העבודה שלהם - גברים עצמאים עבדו בממוצע 13.5 שעות שבועיות יותר מנשים עצמאיות.

לוח ב - עצמאים לפי מין ומאפיינים נבחרים, 2016

מאפיינים	גברים	נשים
עצמאים (אלפים)	274.9	129.5
גיל ממוצע	48.6	44.5
ממוצע שנות לימוד	14.1	15.4
הכנסה חציונית ברוטו לחודש (ש"ח)	9,889	5,765
הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש (ש"ח)	13,272	7,675
מספר שעות עבודה בשבוע	45.1	31.6

בעשור האחרון הפער בין ההכנסה הממוצעת של גברים ונשים שכירים הצטמצם בהדרגה. אולם, בקרב עצמאים לא ניתן לזהות מגמה ברורה בפער בין ההכנסה הממוצעת של גברים ונשים. כנראה מפני ששוק זה מושפע מאוד מתנודות ומשינויים ומאופיין בחוסר יציבות. הפער בשנת 2006 ו-2016 היה זהה ועמד על 42%. הפער הגבוה ביותר בהכנסה הממוצעת בין המינים היה בשנת 2014 ועמד על 45%. הפער הנמוך ביותר היה בשנת 2007 ועמד על 36%.

תרשים 2 - הפער בהכנסה החודשית הממוצעת של גברים ונשים לפי מעמד בעבודה, 2006-2016

הכנסה מעבודה של עצמאים לפי גיל ומין (לוח ג)

בקרב כלל העצמאים וגם בקרב גברים ונשים בנפרד, נמצא כי ההכנסה החודשית הממוצעת עולה עד לקבוצת הגיל 64-55. בקבוצת גיל זו ההכנסה יורדת ובקבוצת הגיל +65 שוב עולה. בקרב נשים ההכנסה הממוצעת הגבוהה ביותר היא בקבוצת גיל זו (10,045 ש"ח).
 בכל קבוצות הגיל ההכנסה של גברים עצמאים הייתה גבוהה יותר מזו של נשים עצמאיות. הפער הגבוה ביותר בהכנסות בין המינים נמצא בקבוצת הגיל 34-25 - פער של 55.5%, והפער הנמוך יותר נמצא בקבוצת הגיל +65 - פער של 23.9%.

לוח ג - הכנסה חודשית של עצמאים לפי גיל ומין, 2016

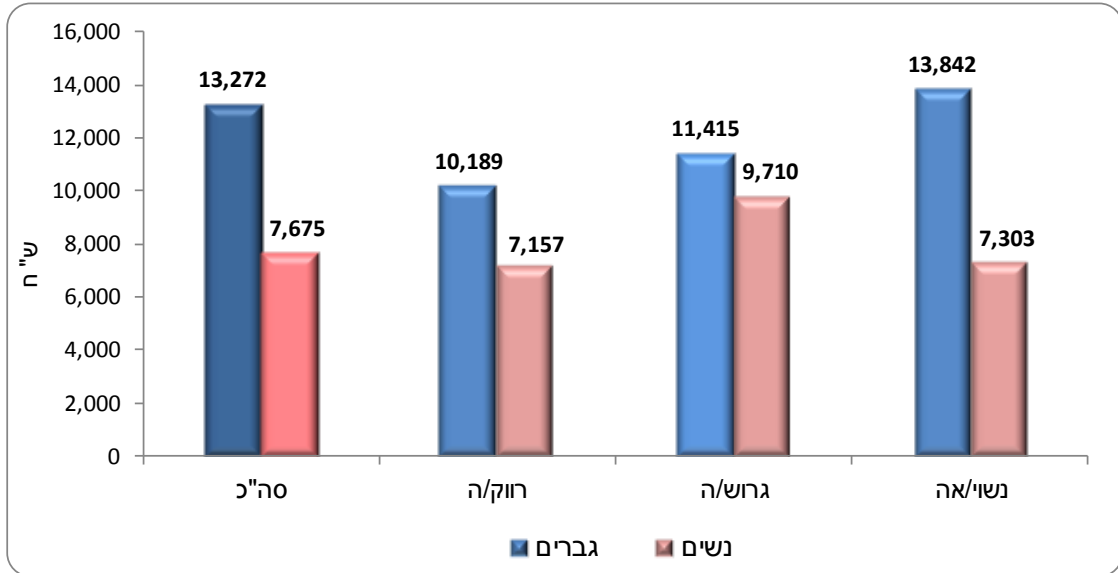
מאפיינים	סה"כ	גיל (1) 34-25	גיל (1) 44-35	גיל (1) 54-45	גיל (1) 64-55	גיל (1) +65
סך הכל עצמאים (אלפים)	404.8	66.8	110.2	92.9	80.5	45.2
הכנסה ברוטו לחודש	11,480	8,383	12,014	12,866	11,514	12,662
הכנסה חציונית לחודש	8,005	5,967	8,288	9,357	7,956	9,117
מספר שעות עבודה לשבוע	40.8	37.0	43.9	43.1	39.4	37.0
גברים עצמאים (אלפים)	274.9	39.9	68.4	64.6	58.9	37.5
הכנסה ברוטו לחודש	13,272	10,800	14,054	14,626	12,926	13,196
הכנסה חציונית לחודש	9,889	7,040	9,946	10,040	9,946	9,946
מספר שעות עבודה לשבוע	45.1	39.7	50.0	47.8	43.2	39.8
נשים עצמאיות (אלפים)	129.5	27	41.8	28.3	21.5	7.7
הכנסה ברוטו לחודש	7,675	4,808	8,672	8,847	7,653	10,045
הכנסה חציונית לחודש	5,765	4,509	6,326	5,794	5,765	6,983
מספר שעות עבודה לשבוע	31.6	33.1	33.7	32.3	28.9	23.4

(1) לא כולל בני 15-24 בשל מיעוט מקרים.

הכנסה מעבודה של עצמאים לפי מצב משפחתי ומין (תרשים 3)

בקרב גברים, ההכנסה של גברים עצמאים נשואים הייתה הגבוהה ביותר - 13,842 ש"ח בממוצע לחודש. לעומת זאת, בקרב נשים ההכנסה של נשים עצמאיות גרושות הייתה הגבוהה ביותר - 9,710 ש"ח בממוצע לחודש. בקרב עצמאים גרושים נמצא הפער הקטן ביותר בשכר בין גברים לנשים - 14.9%. הפער הגבוה ביותר בשכר בין גברים לנשים נמצא בקרב עצמאים נשואים - 47.2%.

תרשים 3- הכנסה חודשית ממוצעת של עצמאים לפי מצב משפחתי ומין, 2016

הכנסה מעבודה של עצמאים לפי משלח יד ומין (לוח ד)

משלח היד שבו נמצאה ההכנסה החודשית הממוצעת הגבוהה ביותר של עצמאים הוא "מנהלים" (13,975 ש"ח בחודש). במשלח יד זה היה גם מספר שעות העבודה השבועיות הגדול ביותר - 52.6 שעות בממוצע לשבוע.

משלח היד שבו נמצאה ההכנסה החודשית הממוצעת הנמוכה ביותר של עצמאים הוא "עובדי מכירות ושירותים" (7,142 ש"ח בחודש). ההכנסה החודשית של "מנהלים" היא פי 2.0 משל "עובדי מכירות ושירותים".

לוח ד - הכנסה חודשית של עצמאים לפי משלח יד ומין, 2016

משלח יד (1) עובדים מקצועיים (2)	משלח (1) יד עובדי מכירות ושירותים	משלח (1) יד הנדסאים, טכנאים, סוכנים ובעלי משלח יד נלווה	משלח (1) יד בעלי משלח יד אקדמי	משלח (1) יד מנהלים	סה"כ	מאפיינים
102.6	66.2	58	127.9	27.0	404.4	סך הכל עצמאים (אלפים)
10,888	7,142	12,652	13,313	13,975	11,480	הכנסה ברוטו לחודש
8,288	5,802	8,486	9,200	9,972	8,005	הכנסה חציונית לחודש
44.0	42.1	38.6	36.2	52.6	40.8	מספר שעות עבודה לשבוע
95.7	31.4	42.6	69.4	20.5	274.9	גברים עצמאים (אלפים)
11,148	9,359	14,721	17,195	14,463	13,272	הכנסה ברוטו לחודש
8,353	6,962	9,966	10,703	11,062	9,889	הכנסה חציונית לחודש
45.1	50.9	42.4	41.3	55.7	45.1	מספר שעות עבודה לשבוע
6.9	34.8	15.4	58.5	6.5	129.5	נשים עצמאיות (אלפים)
7,276	5,137	6,939	8,708	12,437	7,675	הכנסה ברוטו לחודש
4,144	4,979	5,315	6,004	6,992	5,765	הכנסה חציונית לחודש
28.7	34.1	28.3	30.2	42.6	31.6	מספר שעות עבודה לשבוע

(1) בשל מיעוט מקרים לא כולל: פקידים כלליים ועובדי משרד, עובדים לא מקצועיים ואלו שמשלח היד שלהם אינו ידוע.

(2) כולל: עובדים מקצועיים בחקלאות, ביעור ודייג, בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים.

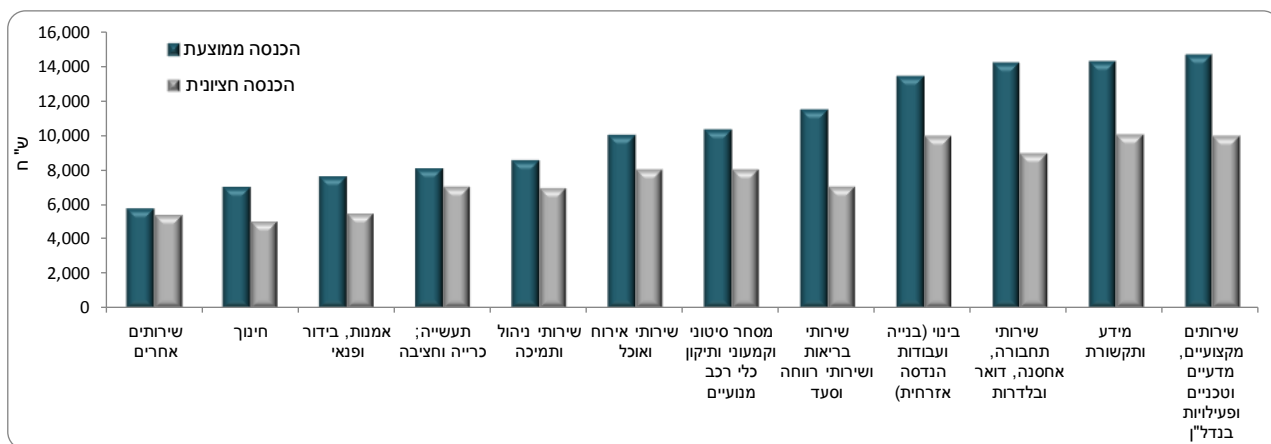
בכל משלחי היד ההכנסה החודשית הממוצעת של גברים עצמאים הייתה גבוהה יותר משל נשים עצמאיות. משלח היד שבו היה הפער הנמוך ביותר בין גברים ונשים הוא "מנהלים" - פער של 14.0%. במשלח יד זה נמצאה ההכנסה החודשית הגבוהה ביותר בקרב נשים – 12,437 ש"ח לחודש. משלחי היד שבהם נמצאו הפערים הגבוהים ביותר בין הכנסות גברים ונשים הם "בעלי משלח יד אקדמי" (פער של 49.4%) ו"הנדסאים, טכנאים, סוכנים ובעלי משלח יד נלווה" (פער של 52.9%).

הכנסה מעבודה של עצמאים לפי ענף כלכלי ומין (תרשימים 4 ו-5)

ההכנסה החודשית הממוצעת הגבוהה ביותר של עצמאים הייתה בענף הכלכלי "שירותים מקצועיים מדעיים וטכניים ונדל"ן" - 14,706 ש"ח. ענף זה כולל שירותים משפטיים ושירותי חשבונאות, שירותי ייעוץ ניהולי, שירותי אדריכלות והנדסה, מחקר מדעי ופיתוח, פרסום וחקר שווקים, שירותים וטרינריים ושירותי נדל"ן.

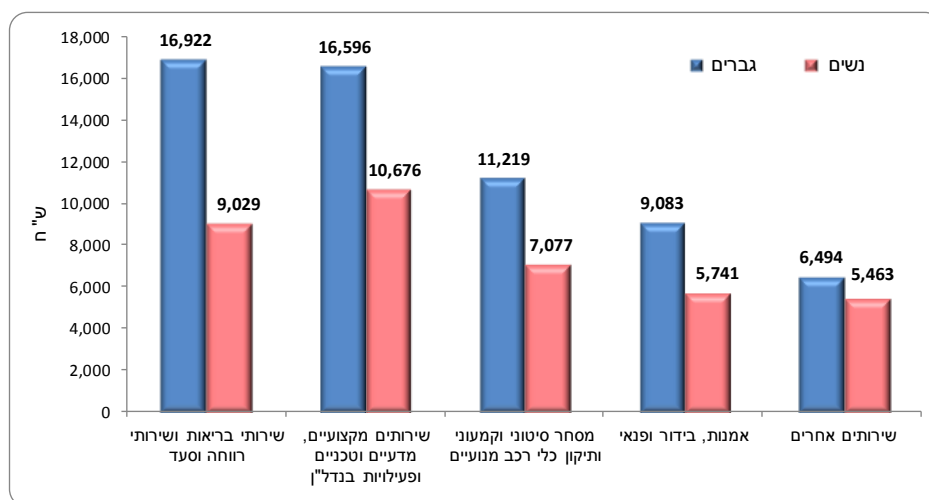
ההכנסה החודשית הממוצעת הנמוכה ביותר של עצמאים הייתה בענף הכלכלי "שירותים אחרים" - 5,750 ש"ח. ענף זה כולל פעילויות של ארגוני חברים, תיקון של מחשבים, ציוד אישי וציוד לבית ושירותים אישיים אחרים. בענף זה נמצא הפער הקטן ביותר בין ההכנסה הממוצעת להכנסה החציונית - 6.3%. בענף הבריאות נמצא הפער הגדול ביותר בין ההכנסה הממוצעת לחציונית - פער של 39.0%.

תרשים 4 - הכנסה חודשית של עצמאים לפי ענף כלכלי, 2016

בכל ענפי הכלכלה ההכנסה החודשית הממוצעת של גברים עצמאים הייתה גבוהה יותר משל נשים עצמאיות. הענף שבו הפער הנמוך ביותר בין גברים ונשים עצמאים הוא "שירותים אחרים" - פער של 15.9%. בענף זה הייתה ההכנסה הנמוכה ביותר גם בקרב גברים וגם בקרב נשים. הענף שבו נמצא הפער הגבוה ביותר בין הכנסות גברים ונשים עצמאים הוא "שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד" - פער של 46.6%. בענף זה נמצאת ההכנסה החודשית הגבוהה ביותר בקרב גברים עצמאים – 16,922 ש"ח לחודש.

תרשים 5 - הכנסה חודשית ממוצעת של עצמאים לפי ענפי כלכלה נבחרים ומין, 2016

הגדרות והסברים

עצמאי: אדם העובד בעסק או במשק משלו ומקבל את שכרו מתוך ההכנסות והרווחים של העסק. הגדרה זו כוללת עצמאים שמעסיקים ושאינם מעסיקים עובדים.

שכיר: כל נחקר שהייתה לו הכנסה כלשהי משכר או ממשכורת בשלושת החודשים שקדמו לביקור הסוקר. **הכנסה חודשית ברוטו מעבודה עצמאית:** הנדגמים נשאלו על "הרווח הנקי" של העסק. כלומר, על הכנסה לפני הורדת משיכות מהעסק לצרכים פרטיים ולפני הורדת מיסים (כולל תשלומי ביטוח לאומי עבור שירותי מילואים, מחלה וכו'). ההכנסה החודשית ברוטו היא ההכנסה המתקבלת מחלוקה ל-3 של ההכנסה התלת-חודשית ברוטו, במקרים שבהם הנדגם דיווח על חישוב הכנסה חודשי, או מחלוקה ל-12 במקרים שבהם הנדגם דיווח על חישוב הכנסה שנתי. ההכנסה התלת-חודשית תחולק ל-3 גם אצל עצמאים שדיווחו על הכנסה רק חודש אחד או שניים מתוך שלושת החודשים שלגביהם הם נחקרים.

הכנסה חודשית ברוטו לשכיר: ההכנסה המתקבלת מחלוקה ל-3 של ההכנסה התלת-חודשית ברוטו הנחקרת בסקר. ההכנסה התלת-חודשית היא ההכנסה ברוטו (כלומר, לפני ניכויים ותשלום מיסים) מכל מקומות העבודה שבהם הועסק הנחקר תמורת שכר ומשכורת בשלושת החודשים שהסתיימו בחודש שלפני ביקור הסוקר. ההכנסה כוללת את כל התוספות, כגון תשלום עבור שעות נוספות, דמי הבראה, ביגוד, פרמיות. ההכנסה התלת-חודשית תחולק ל-3 גם אצל שכירים שעבדו רק חודש אחד או שניים מתוך שלושת החודשים שלגביהם הם נחקרים. לכן, במקרים כאלה בדרך כלל, תהיה ההכנסה החודשית הממוצעת שחושבה להם נמוכה מהמשכורת שקיבלו בפועל בחודשים שבהם עבדו.

חציון הכנסה: מדד אמצע סטטיסטי המורה על ההכנסה שחצי מהפרטים משתכרים מעליו וחצי מתחתיו.

משלח יד: אוסף הפעילויות והעיסוקים שהאדם מבצע במקום עבודתו, בלי להתחשב במקצוע שלמד, אם אינו עוסק בו. לפרטים ראו [הסיווג האחד של משלחי היד, 2011](#).

ענף כלכלי: הענף הכלכלי שאליו שייך המפעל או המוסד שבו האדם עובד. הענף הכלכלי נקבע לפי המוצר או השירות העיקרי של יחידת הסיווג. לפרטים ראו [הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 2011 \(פרסום טכני מס' 80\) - מהדורה מעודכנת](#).